

La poésie catalane Antologia aplegada per Xavier Folch

La Nouvelle Revue Française, juny 2009,
núm. 590, p. 199-238.

Ja som nord enllà

Per: Jaume Subirana. Professor a la
Universitat Oberta de Catalunya

Per als que som capaços d'evocar el temps en què el francès era encara, si no *la llengua* de la cultura (i de la diplomàcia, no ho oblidem), sí com a mínim *l'altra* gran llengua de la cultura internacional, *La Nouvelle Revue Française* (NRF entre els iniciats) és una publicació de referència. Per la seva capacitat de pervivència d'ençà de 1908, pel patronatge d'André Gide i la vinculació des de 1911 (i fins avui) a l'editorial Gallimard, per la impressionant nòmina de col·laboradors que hi han escrit i que hi continuen escrivint un segle més tard. En aquest sentit, poder ressenyar-ne avui aquí un número relacionat amb la cultura catalana és ja d'entrada una molt bona nova. Que l'*NRF* hagi decidit dedicar unes pàgines especials a la literatura de

Llull, March, Verdaguer i Rodoreda, que en entrar en una llibreria francesa aquest estiu hom hi trobés el volum de color crema amb una faixa vermella en què es llegia amb grans lletres blanques «La poésie catalane», és un excel·lent tractament de vitamines de legitimació i visibilitat exterior. Un tractament que funciona a un ritme i a una escala diferents de les fires internacionals i els anuncis a pàgina en diaris estrangers, però la mena de tractament que ha d'acompanyar els anteriors per no quedar com a nous rics al banquet de la literatura mundialitzada, i la mena d'aposta que acaba donant fruits amb suc a mig i sobretot a llarg termini.

La selecció de poesia catalana del segle xx que la revista volia publicar va ser encarregada a Xavier Folch, editor veterà que recentment presidia els vint-i-cinc anys d'Empúries (al catàleg de la qual ha acollit bona part dels noms triats) i que durant el primer Tripartit va ser director de l'Institut Ramon Llull (IRL), l'organisme que té per funció la promoció de la cultura catalana a l'exterior. A la presentació escrita per encapçalar la tria, després d'un breu apunt històric on subratlla de la mà de Passolini la importància de Verdaguer, Folch atorga a la poesia el fonament més sòlid i quantitativament més significatiu de la nostra gran literatura. El repàs cronològic serveix a l'antòleg per anar subratllant els noms de Carner, Riba i Espriu. En arribar a la generació d'aquest, apunta que la tria vol reclamar l'atenció sobre poetes catalans actuals de primera línia poc coneguts a França i sobre alguns dels seus predecessors. Folch hi inclou, per ordre de naixença, poemes (d'un a sis) de Salvador Espriu, Joan Vinyoli, Joan Brossa, Vicent Andrés Estellés, Jordi Sarsanedas, Blai Bonet, Miquel Bauçà, Narcís Comadira,

Llibres

Francesc Parcerisas, Pere Gimferrer, Enric Casasses, Maria-Mercè Marçal, Albert Roig i Andreu Vidal. En queda fora Gabriel Ferrater perquè la seva poesia completa ja ha estat publicada en francès.

Només qui mai no ha hagut de preparar una antologia d'alguna mena gosaria jutjar l'obra pel que hi falta en comptes de pel que aplega, pel que hauria de contenir en comptes de pel que ateny. Cal dir que els poetes que hi són, hi són tots amb raó, que la tria de poemes és sàvia i que el conjunt ofereix una imatge madura, diversa i atractiva de la poesia catalana (aquest miracle del segle xx). Apuntem només que el recurs a traductors diversos fa que la lectura del material –imprès només en francès– presenti alguns alts i baixos, dels quals en surt subratllat el nom d'Annie Bats, responsable de les versions dels poetes més joves (són extraordinàries les de Marçal). Una altra qüestió és el ressò i la rendibilitat immediata d'un gest de la transcendència (per la tribuna) d'aquesta petita selecció. Qui signa això no ha sabut trobar cap referència a l'antologia als mitjans de comunicació catalans de referència, ni als suplementos culturals, ni a les columnes suposadament «despertes». Hom té de vegades la impressió que algunes coses en matèria de projecció exterior es fan complint un cert protocol però sense acabar-nos-ho de creure tots plegats. No parlo, evidentment, dels responsables d'aquesta acció (l'IRL, Xavier Folch) sinó de la cultura i el país que se suposa que representen. Anem assolint fites (omplint els famosos forats omnipresents a tants discursos «normalitzadors» dels vuitanta) com qui omple un àlbum de cromos, i en algun cas sembla que no sapiguem distingir *el que ja té tothom de la peça que ens hauria de fer saltar de satisfacció*. Aquesta tria n'és una:

la poesia catalana actual ja forma part de l'índex general de l'NRF. Tant de bo que el drac que dorm cargolat al cos roig d'una donzella al poema d'Andreu Vidal, poema amb què es tanca la tria, es desvetlli i continuï inquietant-nos.